

OBSAH

STUDIE

Marek Starý

Případ hraběte Vejkarta ze Salmu
(Drobný příspěvek k obyvatelskému právu v zemích České koruny)
(11–27)

Michal Chvojka

Die Errichtung und Genese der Polizeidirektionen in Brünn und Troppau
im Rahmen der aufgeklärten Josephinischen Reformen (1785–1787/89)
(29–54)

Zdeňka Žábková

Boj o paragraf 144. Potraty a legislativa za první republiky
(55–78)

Michael Rataj

Opavský deník „Deutsche Post“.
Domovský tisk sudetských Němců v západním Slezsku
(79–112)

Ivana Koucká

Společnost přátel antické kultury (1922–1960)
(113–128)

Pavel Šopák

Koncept moderní kultury ve Slezsku a na Ostravsku v letech 1945–1946
(K 70. výročí Slezské literární skupiny)
(129–142)

Frank Henschel

A Project of Social Engineering: Childhood-Experts and the „Child-Question“
in Socialist Czechoslovakia
(143–158)

MATERIÁLOVÉ STUDIE

Alžběta Kratinová
Závodní stravování mezi lety 1938–1953
(161–174)

Petra Pelková
Vývoj svátků a oslav na příkladu okresu Opava a Hlučín v 50. a 60. letech
(175–196)

EDICE

Ondřej Kolář
Jan Wiedermann a Policejní ředitelství v Opavě ve 20. letech 20. století
(197–212)

RECENZE A ANOTACE

(213–237)

RECENZE

BRESC-BAUTIER, Geneviève – CHANCEL-BARDELOT, Béatrice, de (eds.): *Un musée révolutionnaire. Le musée des Monuments français d'Alexandre Lenoir*. (Marian Hochel)

ANOTACE

CZARNECKI, Roland:
Kronika Namysłowa autorstwa Johanna Frobena jako utwór dziejopisarstwa miejskiego.
(David Radek)

HANIČÁK, Ondřej:
Renesanční domy moravsko-slezského pomezí.
(Jaromír Olšovský)

PINDUR, David:
Světla a stíny barokní církve ve Slezsku.
(Jaromír Olšovský)

HUSSLEIN-ARCO, Agnes, NATTER, Tobias G. (Hg.)
Fürstenglanz. Die Macht der Pracht.
(Igor Zmeták)

TUMIS, Stanislav – NYKL, Hanuš (eds.):
Prekolonialismus, kolonialismus a postkolonialismus.
(Vojtěch Szajkó)

VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla:
Rákoska v dílně lidskosti. Česká škola v 19. století očima účastníků.
(Jiří Málek)

NOVOTNÝ, Lukáš:
*Britské vyslanectví v Praze, Foreign Office – a jejich vnímání česko-německého vztahu
v Československu v letech 1933–1938.*
(Marie Gawrecká)

FRIEDL, Jiří:
*Vojáci – psanci. Polská Svatokřížská brigáda Národních ozbrojených sil
na českém území v roce 1945.*
(Zdeněk Jirásek)

ŠUTAJ, Štefan:
Pařížská konference 1946 a mierová zmluva s Maďarskom.
(Zdeněk Jirásek)

POKORNÝ, Jiří:
Pracovat a nebát se! Kapitoly z dějin odborů v českých zemích.
(Daniela Matroszová)

BRENNER, Christiane – BRAUN, Karl – KASPER, Tomáš:
Jugend in der Tschechoslowakei.
(Lucie Gilarová)

DAVIS, Peter:
Ecomuseums: A Sense of Place.
(Miloš Zapletal)

REGIONALLA

SKALÍK, Tomáš:
Tiché dominanty veřejného prostoru. Opavské sochy III. - umění opavských hřbitovů.
(Jaromír Olšovský)

MIHOVÁ, Tereza – ŠOPÁK, Pavel (eds.):
Nápisy na hrobech. Městský hřbitov v Opavě v letech 1789–1804.
(Jaromíra Knapíková)

ROSOVÁ, Romana:
Razumovští a jejich stopy na Opavsku.
(Martin Pelc)

DVOŘÁK, Jan:
Židé v Českém Slezsku v době okupace 1938–1945.
(Ondřej Kolář)

HORNIŠER, Igor:
Sousedství na hranici. Bruntálsko v letech 1938–1946.
(Petr Vojtal)

MACHÁČEK, Pavel – JANAS, Roman: *600 let obce Česká Ves.*
MACHÁČEK, Pavel: *750 let obce Stará Červená Voda.*
(Michal Valeček)

KRONIKA (239–258)

Oblédnutí za činností Ústavu historických věd v roce 2016 (Jiří Knapík)
Konzervátorské centrum ÚHV v roce 2016 (Hana Rajhlelová)
Konference „Dynasty and Dynasticism 1400–1700“ v Oxfordu (Petr Kozák)
Jarní konference „Konstanzer Arbeitskreis für Mittellateinische Geschichte“ (Ostrav Reichenau)
na téma „Ständische Grenzüberschreitungen“ (Klára Hübner)
Konference „760 lat początków miasta Prudnika“ (Jakub Mamula)
Vědecké kolokvium, CEDOS a vernisáž výstavy „Anch’essi portavano il capello alpino“
(Tomáš Rusek)
Exkurze ÚHV 2016 „Jihovýchodná Morava a juhozápadné Slovensko“ (Igor Zmeták)
Workshop „70 let Slezského studijního ústavu v Opavě“ (Petr Vojtal)
Památce Milana Myšky (k 8. červenci 2016) (Pavel Šopák)

Seznam vyobrazení (259)

Seznam přispěvatelů (260–262)

Pokyny pro autory příspěvků (263)

Seznam přispěvatelů

Dr. phil Frank Henschel (nar. 1983 ve Wriezen, SRN – Brandenbursko), absolvoval magisterské a postgraduální studium na Fakultě historie, umění a orientálních studií Univerzity v Lipsku. Nyní pracuje na Univerzitě v Brémách; v rámci postdoktorského grantu nadace Fritz-Thyssen se věnuje problematice dětských domovů v Československu. V disertaci analyzoval multietnické společnosti a vliv nacionalismu v Košicích před rokem 1918 (vyjde v roce 2017; Collegium Carolinum). Zaměřuje se na sociální a kulturní dějiny střední Evropy 19. a 20. století, historii nacionalismu a dětství. Publikoval několik studií a recenzí.

Kontakt: fhensche@uni-bremen.de

Mgr. Michal Chvojka, Ph.D. (nar. 1979 v Dolnom Kubíne, Slovensko) působí jako odborný asistent všeobecných dějin na Katedře historických věd a středoevropských studií na Univerzitě sv. Cyrila a Metoděje v Trnavě. Historii vystudoval na Slovensku (Prešov), v ČR (Opava) a v Rakousku (Innsbruck, Graz a Vídeň). Dizertační práci „*Josef Graf Sedlnitzky als Präsident der Polizei- und Zensurhofstelle in Wien (1817–1848). Ein Beitrag zur Geschichte der Staatspolizei in der Habsburgermonarchie*“ obhájil v roce 2007, v roce 2010 byla vydána tiskem ve Frankfurtu nad Mohanem. Ve výzkumné činnosti se zaměřuje na neuherské (obzvlášť české) části habsburské monarchie v letech 1780–1848, konkrétně na otázky sociální kontroly a zachování klidu, pořádku a bezpečnosti.

Kontakt: chvojkam@yahoo.de

Doc. PhDr. Jiří Knapík, Ph.D. (nar. 1975 v Opavě) vystudoval historii na FPF Slezské univerzity v Opavě. Je vedoucím Ústavu historických věd FPF SU. Zabývá se kulturní politikou v Československu po roce 1945, problematikou životního stylu a společenskými aspekty volného času v 50. a 60. letech 20. století, dějinám Českého Slezska ve 20. století. Aktuálně se věnuje dějinám dětství a mládeže. Je autorem řady knižních prací, např. *Průvodce kulturním děním a životním stylem v českých zemích 1948–1967* (2011; s M. Francem a kol.), *Volný čas v českých zemích 1957–1967* (2013; s M. Francem). Naposledy vydal s kolektivem autorů práci *Děti, mládež a socialismus v Československu v 50. a 60. letech* (2014). Od dubna 2014 působí také na IKSŽ FSV Univerzity Karlovy. Je členem oborových rad doktorského studia na FPF SU a FSV UK, Vědecké rady FPF SU, členem redakčních rad časopisů *Soudobé dějiny*, *Slezský sborník*, *Kuděj*, *Marginalia Historica*. Od ledna 2016 je činný v Expertním panelu Společenské vědy (SHVA) Rady pro výzkum, vývoj a inovace při Úřadu vlády ČR.

Kontakt: jiri.knapik@fpf.slu.cz

Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D. (nar. 1983 v Ostrově) absolvoval Univerzitu Palackého v Olomouci, obor české dějiny. Od roku 2012 je kurátorem sbírky novodobých dějin ve Slezském zemském muzeu v Opavě, od roku 2015 vedoucím Oddělení historického výzkumu (Slezský ústav). Zabývá se historií bezpečnostních složek, reflexemi 1. a 2. světové války v kolektivní paměti a dějinami Slezska a Ostravska v letech nacistické okupace.

Kontakt: Kolar@szm.cz

PhDr. Ivana Koucká (nar. 1958 v Havlíčkově Brodě) v současné době vyučuje dějiny starověku na Katedře historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Ve své odborné práci se věnuje historii Atén v 5. a 4. století před našim letopočtem, starověké historiografii a moderní historiografii antiky. Publikovala několik článků o předních představitelích klasických studií v Československu.

Kontakt: ivana.koucka@upol.cz

PhDr. Alžběta Kratinová (roz. Čornejová) (nar. 1986 v Praze) vystudovala obor český jazyk a literatura–dějepis na Pedagogické fakultě UK v Praze. Působí ve Všeodborovém archivu ČMKOS v Praze. Zabývá se odborovými a sociálními dějinami po roce 1945, dále dějinami volného času a cestovního ruchu. Publikovala práci o odborových rekreačních *Dovolená s poukazem. Odborové rekreace v Československu 1948–1968* (Praha 2014).

Kontakt: cornejova.alzbeta@cmkos.cz

Mgr. Petra Pelková (nar. 1988 ve Vítkově) vystudovala historii na FPF Slezské univerzity v Opavě. Ve své bakalářské práci se věnovala veterinárnímu lékařství v armádě Československé republiky v letech 1920–1975 a v diplomové práci vývoji svátků a oslav v 50. a 60. letech v Československu s přihlédnutím k účasti dětí. V současné době působí jako kronikářka města Hlučína.

Kontakt: PetraPelkova@seznam.cz

PhDr. Michael Rataj (nar. 1969 v Opavě) vystudoval učitelství na FF OU v Ostravě (1992, 2011 rigorózní zkouška z oboru kulturní dějiny) a žurnalistiku na FF UP v Olomouci (1997). Od roku 2012 je doktorandem na katedře historie FF OU. V letech 1993–2000 pracoval v okresních a krajských novinách v Opavě a v Ostravě, v letech 2001–2015 ve společnosti Model Obaly. Zabývá se slezskou (opavskou) žurnalistikou, v roce 2011 vydal publikaci *Opavský tisk po roce 1989*, poslední čtyři roky se věnoval opavskému německému tisku v meziválečném období. Dílčí statě publikoval ve Vlastivědných listech, další studie nebo biogramy vyjdou během roku 2016 v Časopise Slezského zemského muzea – B a v Biografickém slovníku Slezska a severní Moravy.

Kontakt: michael.rataj@outlook.com

JUDr. Marek Starý, Ph.D. (nar. 1974 v Praze) absolvoval magisterské i postgraduální studium na Právnické fakultě Univerzity Karlovy, kde působí jako odborný asistent na Katedře právních dějin. Vedle toho je také akademickým pracovníkem na Katedře správního práva a veřejné správy na Vysoké škole finanční a správní. Odborně se zaměřuje zejména na zemské právo a organizační uspořádání veřejné moci v českém státě v období raného novověku. Je autorem monografie *Přední klenot zemský. Větší zemský soud království českého v době rudolfínské* (2014). Zabývá se též historií Frýdlantského vévodství a genealogií panovnických a šlechtických rodů. K zmíněným tematickým okruhům publikoval několik desítek studií v různých periodikách, kolektivních monografiích a sbornících.

Kontakt: starym@seznam.cz

Doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D. (nar. 1970 v Opavě) vystudoval teorii a dějiny umění na FF Univerzity Palackého (zde 2000 PhDr., 2006 Ph.D.), od roku 1997 působí na Ústavu historických věd FPF SU v Opavě. Zabývá se uměleckou kulturou Moravy a Slezska v 19. a na počátku 20. století, dějinami moderní architektury, památkové péče a historiografií dějin umění. Autor výstav ve Slezském zemském muzeu a Domě umění města Opavy. Je autorem knih *Klasicistní architektura Opavy let 1780–1850* (Opava 2003), *Koliba* (Opava 2004), *Edmund Wilhelm Braun* (Opava 2008) a spoluautorem knihy *Opava – Vídeň. Měšťanská kultura 19. století mezi periferií a centrem* (Opava 2011). Publikoval i obsáhlé práce *Výtvarná kultura a dějepis umění v českém Slezsku a na Ostravsku do roku 1970* (Opava 2011) a *Vzdálené oblasť. Moderní architektura českého Slezska ve středoevropském kontextu* (Opava 2014). Působí také na Katedře dějin umění FF Univerzity Palackého. Kontakt: pavel.sopak@fpf.slu.cz

Mgr. et Mgr. Zdeňka Žáčková (nar. 1984 v Ostravě) vystudovala francouzskou filologii a historii na Filosofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a právo na právnické fakultě téže univerzity, po studiu působila jako advokátní koncipientka v Olomouci. V současné době pokračuje ve studiu doktorského programu české dějiny na katedře historie UP v Olomouci. Zabývá se právními dějinami a dějinami žen v 19. a 20. století. Kontakt: zdenka.zackova@email.cz